ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **TRUMF International s.r.o.**, se sídlem Cejl 504/38, Brno, zastoupená Mgr. Lukášem Regecem, advokátem se sídlem V Parku 2316/12, Praha 4, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2020, čj. 19364/20/5200-11434-703000, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 18. 1. 2022, čj. 29 Af 46/2020-63,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a předcházející soudní řízení

[1] Nyní řešená věc se týká tzv. korunových dluhopisů (tedy dluhopisů s nominální hodnotou 1 Kč) a daňového posouzení úroků z takových dluhopisů (jakožto nákladů). Sporné transakce se odehrály na konci roku 2012. V tu dobu žalobkyně vyplatila svému jednateli a společníkovi, MVDr. Radkovi Staňkovi, stabilizační odměnu ve výši necelých 17 milionů Kč a hotovost ve výši 3 milionů Kč. Následně emitovala korunové dluhopisy s celkovým úpisem ve výši 20 milionů Kč, pevnou úrokovou sazbou 5,99 % p. a. a splatností do dne 21. 12. 2032. Dluhopisy upsali dva jednatelé žalobkyně: MVDr. Staněk a MVDr. Pavel Váhala. Úhrada těchto dluhopisů (částka ve výši 20 milionů Kč) byla na účet žalobkyně poukázána z účtu MVDr. Staňka.

[2] V roce 2017 se těmito transakcemi začal zabývat Finanční úřad pro Jihomoravský kraj (správce daně). Ve zprávě o daňové kontrole vyloučil z daňově účinných nákladů žalobkyně částku 1 198 000 Kč, která připadala na úroky z dluhopisů, s odkazem na porušení § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Žalobkyně emisí dluhopisů fakticky nezískala žádné nové prostředky, a tak nebylo dosaženo účelu emise. Jediným záměrem bylo získat daňové zvýhodnění. Správce daně poté vydal čtyři dodatečné platební výměry na daň z příjmů právnických osob, kterými žalobkyni doměřil částku 227 620 Kč za každý rok a současně jí tím vznikla povinnost uhradit penále ve výši 20 %. Jednalo se o tyto výměry:

- ze dne 13. 7. 2018 za zdaňovací období roku 2013, čj. 3476961/18/3001-51525-712060;
- ze dne 6. 11. 2018 za zdaňovací období roku 2014, čj. 4509590/18/3001-51525-712060;
- ze dne 6. 11. 2018 za zdaňovací období roku 2015, čj. 4509611/18/3001-51525-712060;
- ze dne 6. 11. 2018 za zdaňovací období roku 2016, čj. 4534164/18/3001-51525-712060.

[3] Žalobkyně se proti dodatečným platebním výměrům odvolala; žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím odvolání zamítl a rozhodnutí správce daně potvrdil. Odůvodnění korigoval v tom smyslu, že transakce považoval za zneužití práva.

[4] Žalobkyně následně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Brně; ten ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl.

[5] Krajský soud napadené rozhodnutí nepovažoval za nepřezkoumatelné. Žalobkyně závěry žalovaného dezinterpretuje, respektive své námitky nepřezkoumatelnosti opírá o citace vytržené z kontextu.

[6] Krajský soud se neztotožnil ani s tím, že by žalovaný opomněl provést navržené důkazy. Žalovaný dostatečně vysvětlil, proč by výslechy navržených svědků byly pro posouzení věci nadbytečné.

[7] Co se týče samotného zneužití práva, není mezi stranami sporný zjištěný skutkový stav; sporné je jeho daňové posouzení. Dle žalobkyně mělo být hlavním (ekonomický) důvodem pro emisi dluhopisů financování projektu. Nicméně zjištěné skutečnosti spíše ukazují nezájem žalobkyně daný projekt uskutečnit. Navíc žalobkyně měla v danou dobu ostatní zdroje financí. Měla pohledávku po splatnosti z půjček poskytnutých dceřiné společnosti SUNPEMA ENERGY s.r.o. (ve výši 65 milionů. Kč). Tuto společnost se navíc žalobkyně chystala odprodat a mohla tak počítat i s částkou za její prodej. Rovněž měla tato společnost nerozdělený zisk ve výši zhruba 21 milionů Kč, který byl žalobkyni vyplacen v roce 2014. Tyto další zdroje financí tedy žalobkyni umožňovaly učinit přinejmenším prvotní kroky k uskutečnění projektu (v roce 2013 žalobkyně vynaložila 1,7 milionů Kč na nákup pozemků a v roce 2014 na tento účel nevynaložila prostředky žádné). Skutečným důvodem emise dluhopisů tak bylo získat daňovou výhodu zatížením žalobkyně nákladem v podobě úroků, a to ve vazbě na využití nezdanění úroku na straně upisovatelů.

[8] Navíc žalobkyně v prosinci 2012 vyplatila upisovateli dluhopisů, MVDr. Staňkovi, mimořádně vysokou „stabilizační odměnu“ ve výši skoro 17 milionů Kč. Tedy v době, kdy žalobkyně tvrdí, že naléhavě potřebovala získat prostředky na financování projektu,

vyplatila mimořádně vysokou odměnu, aby následně nové finanční zdroje získala formou dluhopisů zpět, ovšem za úrok 5,99 % p. a. Ten představoval částku 1 198 000 Kč, zatěžující každoročně náklady žalobkyně po dobu 20 let. Takovéto chování nelze označit za racionální, ba naopak svědčí o přímé souvislosti vyplacené „stabilizační odměny“ s úhradou dluhopisů.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[9] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost s argumentací směřující do čtyř okruhů: (i) nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí; (ii) neprovedení výslechu svědků; (iii) věci samotné – zneužití práva; a (iv) odlišení věci stěžovatelky od případů řešených dosavadní judikaturou.

[10] Co se týče nepřezkoumatelnosti, odkázala stěžovatelka na bod IV. správní žaloby. Krajský soud si její žalobní body vyložil tak, že žalovanému vytýká korekci právního posouzení; stěžovatelka mu však vytýkala vnitřní rozpornost. Tedy žalovaný zpočátku hodnotil určité skutkové okolnosti jedním způsobem, aby je poté hodnotil zcela jinak. Rozhodnutí žalovaného (na rozdíl od prvostupňového rozhodnutí, které má samostatná kontrolní zjištění a posouzení správce daně) musí být celistvé, srozumitelné a argumentačně soudržné. Stěžovatelka nemůže souhlasit ani se závěrem městského soudu, že o přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného svědčí i skutečnost, že byla schopna formulovat věcnou žalobní argumentaci. Zástupce stěžovatelky musí hájit její zájmy, a proto uplatnil veškerou myslitelnou argumentaci; z toho neplyne, že by bylo rozhodnutí přezkoumatelné.

[11] K výslechům svědků stěžovatelka zopakovala, k čemu měly navržené osoby vypovídat. Pan S. byl jednou z hlavních osob stojících za projektem, který měl být prostřednictvím dluhopisů financován. Pan S. měl vypovídat o finanční situaci stěžovatelky a vysvětlit, proč zvolila financování prostřednictvím dluhopisů. K oběma svědkům pak stěžovatelka uvádí, že v případě zneužití práva se jedná o postup *ultima ratio*, který značně narušuje právní jistotu daňových subjektů. Pokud již k němu správní orgány přistoupí, měly by umožnit daňovému subjektu svůj postup obhájit. V tomto případě nebyly návrhy stěžovatelky jakkoliv obstrukční, šikanózní či jinak narušující průběh řízení. Správní orgány je tedy měly provést.

[12] K věci samé, tedy ke zneužití práva, předně stěžovatelka shrnuje evropskou i tuzemskou judikaturu. Zdůrazňuje, že každý případ je nutné hodnotit individuálně. Dále rozebírá rozdíl mezi zneužitím práva a daňovou uznatelností úroků ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Na straně emitenta není rozhodné, zda se jedná o korunový či jakýkoliv jiný dluhopis. Daňové zvýhodnění korunových dluhopisů je totiž na straně upisovatele, nikoliv emitenta. Pokud tedy hrazený úrok byl uznatelným nákladem dle § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů (což žalovaný shledal), nemohlo vydání dluhopisů představovat zneužití práva. Výklad žalovaného, resp. Krajského soudu, by znamenal u každého daňového subjektu vždy analyzovat, zda u něj existuje „potřebnost“ a „vhodnost“ zvoleného způsobu financování.

[13] Dále se stěžovatelka věnuje jednotlivým aspektům, v nichž žalovaný a soud spatřovali zneužití práva. Předně tak opakuje, že v řízení prokázala existenci projektu spočívajícího ve vybudování dálničního a informačního centra u nového sjezdu z D1. Podotýká, že již

samotný výkup pozemků jí přinesl zhodnocení vložených prostředků. Dále soud a žalovaný poukazovali na neexistenci územního plánu. K tomuto stěžovatelka podotýká, že samotné změně územního plánu standardně předchází řada různých úkonů. Zkušený podnikatel musí jednat rychle, aby předstihl se svým záměrem konkurenci. O stavbě daného úseku dálnice se stěžovatelka dozvěděla z různých zdrojů, a to se značným předstihem před emisí dluhopisů. Byla si tedy jista, že projekt může být realizován a potřebovala finance na jeho provedení. Žalovaný i soud rovněž poukazovali na to, že stěžovatelka mohla použít alternativní způsoby financování, především měla dostatek vlastních zdrojů. Stěžovatelka však měla dobré důvody, proč přistoupila k využití cizích zdrojů. Potřebovala dostatek vlastních zdrojů kvůli rizikům spojeným se získáním plateb z exportních trhů (Rusko a Ukrajina), jakož i pro zvažovanou akvizici konkurenční společnosti.

[14] Žalovaný i soud zneužití práva spatřovali i v tom, že stěžovatelka vyplatila před emisí dluhopisů stabilizační odměnu MVDr. Staňkovi. Spolupráce s MVDr. Staňkem však započala již v roce 1994. MVDr. Staněk byl v tu dobu částečně pracovně, částečně studijně v USA. Po svém návratu byl oslovován s nabídkami značně lukrativního zaměstnání. Když měl tedy MVDr. Váhala, který již podnikal v oboru obchodu s kořením, zájem o spolupráci s MVDr. Staňkem, byla vyjednávací pozice MVDr. Staňka značně silná. MVDr. Váhala mu tedy musel nad rámec pracovní smlouvy nabídnout dohodu o budoucí odměně za působení ve společnosti jako kompenzaci ušlých příležitostí. Následně byla tato kompenzace valorizována ve vazbě na inflaci. Jak je pak z předložených dodatků k pracovní smlouvě zřejmé, odměna mohla být vyplacena nejdříve v roce 2011, čímž bylo zajištěno, že MVDr. Staněk setrvá ve společnosti. Konkrétní den výplaty sjednán nebyl, bylo však ujednáno, že výplata neohrozí ekonomickou stabilitu společnosti. V roce 2012 výplata této odměny stabilitu stěžovatelky neohrozila, a odměna tak byla vyplacena v souladu s pracovní smlouvou. To, že došlo k výplatě v roce 2012, bylo svobodné rozhodnutí zúčastněných stran. MVDr. Staněk měl právo na výplatu odměny a tohoto práva využil. Když následně za vyplacené peníze nakoupil dluhopisy, bylo to čistě jeho osobním rozhodnutím. Žalovaný uvedl, že stěžovatelka emisí dluhopisů nezískala žádné nové finanční prostředky. Opak je však pravdou. Tím, že vyplatila MVDr. Staňkovi odměnu, se její prostředky snížily. Když následně emitovala dluhopisy, získala téměř veškerý emitovaný objem peněz tak, aby mohla uskutečnit svůj podnikatelský plán. Nelze slučovat či vytvářet přímou souvislost mezi výplatou stabilizační odměny a emisí dluhopisů. Navíc MVDr. Staněk nakoupil polovinu emitovaných dluhopisů, avšak jeho podíl na společnosti je pouze 38 %. O část prostředků získaných výplatou odměny tedy přišel. Soud také pominul, že odměna vyplacená MVDr. Staňkovi představovala zdanitelný zaměstnanecký příjem. Stěžovatelka tak výplatou zaplatila do státního rozpočtu miliony Kč. Pokud by se mělo jednat o účelovou „tokovou transakci“, jistě by zúčastněné osoby zvolily jinou variantu, než zaplatit miliony na daních a odvodech. Je nutné se vrátit k samotnému základu zneužití práva. Takové zneužití musí přinést daňovou výhodu. V řešeném případě je tak nutné o zaplacenou daň a odvody tvrzené daňové zvýhodnění snížit.

[15] Závěrem stěžovatelka vysvětluje, v čem je nyní řešená věc odlišná od případů, které řešila dosavadní judikatura. V mnoha z minulých případů nedošlo k faktické úhradě za dluhopisy. Zpravidla upisovatelé úhradu dluhopisů započetli na dluh emitenta. Správní soudy dluh emitenta označily za účelový a fiktivně vytvořený proto, aby nemuselo dojít k finanční transakci ve prospěch emitenta dluhopisů. V minulých řešených případech pak došlo k transakcím mezi osobami blízkými a bez veřejné nabídky. V tomto případě však

stěžovatelka nabízela dluhopisy i veřejně, což potvrzuje prohlášení Ing. H. jakožto jedné z oslovených třetích osob. Navíc byť byly kupující osoby se stěžovatelkou spojené, na podmínky emise to nemělo vliv. MVDr. Staněk si dluhopisy nakoupil z vlastních zdaněných peněz. Jako poslední bod rozdílu stěžovatelka uvádí, že v minulých případech nebyly peníze za deklarovaným účelem použity. Stěžovatelka však prostředky použila k nákupu pozemků v první fázi projektu.

[16] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že nepřípustně pouze opakuje argumentaci uplatněnou před krajským soudem. Pokud by pak měla být projednána věcně, měla by být zamítnuta. Rozhodnutí žalovaného není nesrozumitelné. Když stěžovatelka argumentuje, že si protiřečí, vytrhuje jednotlivé části rozhodnutí z kontextu. Co se týče neprovedených důkazů, může správní orgán důkazy neprovést, pokud svůj postup řádně odůvodní. To se v tomto případě stalo. Všechny navržené výslechy by byly nadbytečné.

[17] Ke zneužití práva žalovaný uvádí, že nelze jednotlivé okolnosti vytrhávat z kontextu. Stěžovatelka předně vyplatila mimořádně vysokou stabilizační odměnu svému zaměstnanci, společníkovi a jednateli (MVDr. Staňkovi). Následně ty stejné peníze získala zpět emisí dluhopisů, avšak zatížila své náklady úroky z dluhopisů. Co se týče tvrzeného účelu emise dluhopisů, spojuje stěžovatelka účelově financování jejího projektu s emisí dluhopisů. K financování projektu přitom mohla použít jiné zdroje financování. Dále žalovaný shrnuje jednotlivé okolnosti, z nichž dovodil zneužití práva. Co se týče argumentu stěžovatelky, že z vydání korunových dluhopisů nemůže těžit jejich emitent, odkazuje žalovaný na rozsudek NSS z 31. 5. 2022, čj. 4 Afs 376/2021-60, ve věci *KOH-I-NOOR*. V něm NSS řešil obdobnou situaci. Co se pak týče argumentů stěžovatelky, že řešená věc je odlišná od předchozích případů, netvrdí žalovaný, že jsou případy identické. Nicméně nelze popřít ani podobnost určitých aspektů těchto případů.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a v ní uplatněných důvodů; neshledal přitom vady, k nimž přihlíží z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[19] Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval přípustností kasační stížnosti. Žalovaný totiž argumentuje tím, že kasační stížnost pouze opakuje argumenty obsažené v žalobě, a je proto nepřípustná. Je pravdou, že taková vada kasační stížnosti standardně vede k její nepřípustnosti. To však platí jen za předpokladu, že uplatněné námitky krajský soud vypořádal a nelze v jejich opakování spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která je nadále schopná obstát (usnesení NSS z 10. 9. 2009, čj. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS; z 15. 9. 2009, čj. 6 Ads 113/2009-43; nebo ze 14. 6. 2016, čj. 1 As 271/2015-36). Aby tedy byla kasační stížnost z tohoto důvodu nepřípustná, je třeba, aby krajský soud v plném rozsahu námitky stěžovatele vypořádal. V nyní řešené věci sice krajský soud žádnou námitku neopomněl, vypořádal je však v řadě ohledů spíše obecněji (souhrnně) a na mnoha místech odkázal na závěry žalovaného. Z tohoto důvodu neshledal Nejvyšší správní soud, že by setrvání stěžovatelky na žalobní argumentaci (včetně zopakování některých dílčích žalobních argumentů) vedlo k nepřípustnosti kasační stížnosti. Kasační stížnosti totiž stejně jako žaloba reaguje primárně na rozhodnutí žalovaného, což samo sobě není vyloučeno,

přičemž důsledkem takového postupu logicky může být právě i vyšší míra podobnosti těchto podání. Kasační stížnost je tedy přípustná.

[20] Kasační stížnost není důvodná.

[21] Soud se z hlediska systematiky kasační argumentace předně zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí. Následně řešil samotnou podstatu věci – zneužití práva. Poté rozebírá v souvislosti s tímto takovým zneužitím namítané pochybení spočívající v neprovedení výslechů svědků a závěrem se zbývá tvrzenými rozdíly oproti předchozím případům řešícím korunové dluhopisy.

III. 1) Nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného

[22] Stěžovatelka argumentuje, že rozhodnutí žalovaného je nepřezkoumatelné, protože zpočátku hodnotí jednotlivé skutkové okolnosti jedním způsobem, aby je poté hodnotilo opačně. V žalobě stěžovatelka argumentovala, že tento rozpor má spočívat v tom, že rozhodnutí zpočátku popíralo existenci projektu, aby následně uvedlo, že existence projektu není důležitá za situace, kdy chyběl územní plán pro provedení projektu. Napadené rozhodnutí však podle kasačního soudu v tomto směru vnitřní rozporností netrpí. V nyní řešené věci totiž nešlo o to, zda tvrzený projekt existoval, či nikoliv. Důležité bylo (jak je podobněji vysvětleno níže), zda byla emise dluhopisů provedena s tím, že jejím prostřednictvím bude daný projekt financován. Z níže uvedených důvodů (především odst. [45] níže) tomu tak nebylo. Rozhodnutí si tedy nijak neprotiřečí – žalovaný konzistentně uvádí, že z provedených důkazů neplyne, že by emise dluhopisů přímo souvisela s daným projektem.

[23] Stěžovatelka v souvislosti s tvrzenou nesrozumitelností argumentuje i tím, že rozhodnutí žalovaného (na rozdíl od rozhodnutí správce daně) již netvoří zpráva o kontrole. Rozhodnutí proto musí splňovat přísná kritéria logické srozumitelnosti, celistvosti a argumentační soudržnosti, neboť jedině tak půjde o rozhodnutí přezkoumatelné. Stěžovatelka nicméně podle kasačního soudu tímto standard přezkoumatelnosti neúměrně zvyšuje. Nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost je dána pouze ve výjimečných případech, a to tehdy, pokud ani výkladem nelze nedostatky rozhodnutí překlenout (rozsudek NSS z 25. 4. 2013, čj. 6 Ads 17/2013-25). V tomto případě rozhodnutí žalovaného nijak vnitřně rozporné není, a není tak třeba ani jeho nedostatky řešit výkladem.

[24] Dále stěžovatelka nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že o přezkoumatelnosti rozhodnutí svědčí i to, že stěžovatelka dokázala formulovat věcnou žalobní argumentaci proti rozhodnutí. Podle stěžovatelky je povinností advokáta hájit zájmy svého klienta. Její advokát tedy formuloval výhrady proti všem myslitelným způsobům, jak bylo možné rozhodnutí žalovaného vyložit. To ovšem neznamená, že by se tím napravily vady rozhodnutí žalovaného. K tomuto argumentu kasační soud uvádí, že tato poznámka byla krajským soudem vyslovena spíše nad rámec samotného posouzení přezkoumatelnosti. Těžiště zdůvodnění krajského soudu spočívalo v tom, že rozhodnutí žalovaného vnitřně rozporné není.

III. 2) Zneužití práva

[25] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval samotným zneužitím práva. Kasační soud nepovažuje za nutné v této souvislosti opětovně reprodukovat závěry judikatury týkající se tohoto institutu. Shrnutí v rozsudku městského soudu je pro potřeby řešené věci dostačující a lze na ně odkázat. Ve zkratce lze připomenout, že transakce představují zneužití práva tehdy, pokud postrádají ekonomický smysl a jejich hlavním účelem je získání daňového zvýhodnění (rozsudek ve věci *KOH-I-NOOR*). Judikatura Soudního dvora EU sice rozlišuje subjektivní a objektivní prvek zneužití práva (rozsudky ze 14. 12. 2000, C-110/99, *Emsland-Stärke* a z 21. 2. 2006, C-255/02, *Halifax*). Nicméně zneužití práva v oblasti přímých daní, a především v oblasti uplatňovaní nákladů (které upravuje národní právo), je specifické v tom, že objektivní a subjektivní prvek se do určité míry překrývá (rozsudek NSS z 26. 4. 2022, čj. 10 Afs 289/2021-42, ve věci *K-T-V Domeana*, odst. 35 a 36). Při posuzování subjektivního prvku tak lze vyjít i z okolností prokazujících prvek objektivní (rozsudek ve věci *K-T-V Domeana*, odst. 30). Pokud tedy transakce postrádají ekonomický smysl, svědčí to o naplnění obou prvků (rozsudek NSS z 21. 12. 2022, čj. 7 Afs 175/2022-37, ve věci *Bozadziev*).

[26] Co se korunových dluhopisů týče, klade na obecné úrovni stěžovatelka předně otázku, zda vůbec může těmito dluhopisy dojít ke zneužití práva na straně emitenta. Ten totiž podle ní nemá z korunových dluhopisů žádnou specifickou daňovou výhodu (tu mají upisovatelé dluhopisů). K tomu soud na obdobné úrovni obecnosti poznamenává, že i u emitenta ke zneužití práva za této situace dojít může, byť zneužití zpravidla nebude spočívat pouze v samotné emisi dluhopisů. Emise totiž může být součástí delšího řetězce kroků, které ve svém souhrnu mohou zneužití práva znamenat. Daňové subjekty mohou využít toho, že se z příjmů z korunových dluhopisů neodváděla daň a tento nástroj zahrnout do složitějšího řetězce transakcí, který může vést k daňovému zvýhodnění bez toho, aby transakce měly ekonomický smysl. Typicky si daňový subjekt uměle zvýší náklady o úrok z dluhopisů. To byla nakonec i situace řešená ve věci *KOH-I-NOOR* či *Bozadziev*. Je tedy nutné se zabývat tím, zda byla emise dluhopisů ekonomicky opodstatněná. Emise dluhopisů bude ekonomicky opodstatněná, pokud zajistí finanční prostředky z cizích zdrojů (rozsudek ve věci *KOH-I-NOOR*, odst. 31). Pokud emise dluhopisů žádné dodatečné prostředky daňovému subjektu nepřinese a pouze mu zvýší náklady o úrok, bude se jednat o zneužití práva. Vzhledem ke kasační argumentaci stěžovatelky je třeba posoudit, zda tomu tak v nyní řešené věci bylo.

[27] V nyní řešené věci dospěl (stručně shrnuto) žalovaný k závěru, že si stěžovatelka prostřednictvím korunových dluhopisů uměle zvýšila náklady. Předně částku odpovídající hodnotě dluhopisů MVDr. Staňkovi vyplatila a tu i zdanila (a zahrnula do nákladů). Následně za tyto prostředky MVDr. Staněk nakoupil dluhopisy pro sebe a pro druhého jednatele stěžovatelky, MVDr. Váhalu. Těm pak z dluhopisů plynuly již nedaněné příjmy. Stěžovatelka tímto řetězcem kroků zvýšila své náklady o úrok z dluhopisů. Emisí dluhopisů však nezískala žádné finanční prostředky; fakticky si sama dluhopisy zaplatila. Oproti tomu stěžovatelka tvrdí, že stabilizační odměnu MVDr. Staňkovi vyplatit musela. Potřebovala však peněžní prostředky (výší odpovídající nákladům na vyplacenou odměnu) zpět, a tak vydala dané dluhopisy. Ty sice upsali její dva jednatelé (a společníci zároveň), avšak to bylo jejich svobodné rozhodnutí.

[28] Pro posouzení dané věci je dále podstatné zdůraznit východiska spojená s dokazováním. Důkazní břemeno zde tíží žalovaného, jelikož ten tvrdí, že stěžovatelka

uvedenými transakcemi zneužila právo [§ 92 odst. 5 písm. f) daňového řádu]. Aby byla skutečnost prokázána, nevyžaduje se absolutní jistota, ale postačí prokázat dostatečnou míru pravděpodobnosti. Ta bude zpravidla naplněna, pokud bude možné z provedených důkazů učinit daný závěr bez vážných pochybností (rozsudek NSS z 16. 1. 2020, čj. 8 Afs 23/2018-37, odst.39). Pokud žalovaný zneužití práva prokáže, je na stěžovatelce, aby transakce vysvětlila a závěr žalovaného vyvrátila (rozsudek NSS z 22. 3. 2023, čj. 4 Afs 109/2022-32, odst. 29 či rozsudek z 29. 6. 2023, čj. 4 Afs 197/2022-117, odst. 43). Jednotlivé důkazy je nutno posuzovat jak jednotlivě, tak v jejich vzájemné souvislosti [§ 8 odst. 1 daňového řádu].

[29] Vzhledem k nastíněnému skutkovému stavu, považuje soud za klíčovou předně otázku opodstatněnosti stabilizační odměny a hotovostního vkladu, které byly vyplaceny MVDr. Staňkovi. Pokud totiž tyto částky nebyly vyplaceny s ekonomickým opodstatněním, postrádají ekonomický smysl veškeré zde řešené (a na ně navazující) transakce. Pokud stěžovatelka nemusela dané prostředky MVDr. Staňkovi vyplácet, pak je nemusela ani (skrze emisi dluhopisů) získávat zpět. Soud se tedy níže předně zabývá výplatou stabilizační odměny a hotovostního vkladu. Následně pak řeší emisi dluhopisů samotnou a projekt, k jehož financování měly být dluhopisy vydány.

III. 2) a) Výplata stabilizační odměny a hotovostního vkladu

[30] Žalovaný ve svém rozhodnutí popsal řadu okolností, které ho ve svém souhrnu vedly k závěru, že vyplacení stabilizační odměny a hotovostního vkladu nebylo ekonomicky opodstatněné. Krajský soud se v v tomto se žalovaným v napadeném rozsudku ztotožnil. Kasační soud dané okolnosti postupně rozebírá a zabývá se námitkami stěžovatelky proti jejich hodnocení.

[31] *MVDr. Staněk byl (a je) společníkem a jednatelem stěžovatelky, a to již od jejího vzniku.* Tato skutečnost je mezi stranami nesporná. Dle žalovaného jasně popírá argumenty stěžovatelky o tom, že jednotlivé transakce byly na sobě nezávislé. S tím soud souhlasí. Když se stěžovatelka rozhodla vyplatit MVDr. Staňkovi stabilizační odměnu a hotovostní vklad, činili toto rozhodnutí jednatelé stěžovatelky (MVDr. Staněk a MVDr. Váhala). Ti následně upsali dluhopisy. Představa, že se tedy stěžovatelka rozhodovala sama (vyplatit odměnu a vklad, jakož i emitovat dluhopisy) a její jednatelé se rozhodovali sami (dluhopisy upsat), je zjevně nelogická. Stěžovatelka (samotná právnická osoba) žádné rozhodnutí nečiní; to za ní činí její jednatelé – upisovatelé dluhopisů. Rozhodnutí o transakcích tak činily ty stejné osoby. Skutečnost, že MVDr. Staněk je zároveň jednatelem i společníkem stěžovatelky, znevěrohodňuje i argumenty stěžovatelky ohledně nutnosti nabídnout mu takto vysokou stabilizační odměnu (k těmto argumentům viz níže odst. [37]).

[32] *Pracovní poměr nezaložil MVDr. Staněk se stěžovatelkou*. Žalovaný shrnuje, že stěžovatelka zprvu nebyla schopna nic k tvrzené stabilizační odměně doložit. Následně v odvolacím řízení (po roce a půl) předložila čtyři dodatky k pracovní smlouvě (samotnou smlouvu nepředložila). Za zásadní žalovaný považoval skutečnost, že pracovní smlouvu a první dodatek uzavřel MVDr. Staněk s MVDr. Váhalou jakožto fyzickou osobou (tedy nikoliv se stěžovatelkou jakožto právnickou osobou). Stěžovatelka nijak nevysvětlila, jak práva a povinnosti z tohoto pracovního poměru přešly na ni. Nevysvětluje to (vůbec to nezmiňuje) ani v kasační stížnosti. Soud souhlasí s žalovaným, že tato skutečnost ekonomickou opodstatněnost plateb MVDr. Staňkovi dosti významně zpochybňuje. Práva

a povinnosti z pracovního poměru na stěžovatelku sice nějakými způsoby přejít mohly. Pokud by se tak však stalo, byla by to stěžovatelka schopna vysvětlit. To platí tím spíše, že se mělo jednat o dluh v konečné výši 20 milionů Kč, jehož úhrada u stěžovatelky vyvolala potřebu významně se zadlužit. Takový dluh by stěžovatelka jistě měla dobře zdokumentovaný a pečlivě by posoudila, zda a jak na ni přešel.

[33] *Výplata stabilizační odměny a hotovostního vkladu bezprostředně předcházela emisi dluhopisů.* Stabilizační odměna byla MVDr. Staňkovi vyplacena v prosinci 2012 (jako mzda za listopad). Tedy ve stejný měsíc, kdy stěžovatelka vydala dluhopisy. Tato samostatná časová souvztažnost není tak zvláštní; stěžovatelka mohla dluhopisy vydat právě kvůli výplatě odměny MVDr. Staňkovi. Není však jasné, proč zrovna v tu dobu MVDr. Staňkovi odměnu vyplácela. Jak sama stěžovatelka uvádí, žádný termín výplaty sjednán nebyl. MVDr. Staněk zjevně peníze v danou dobu nepotřeboval, když je následně veškeré použil na nákup dluhopisů. Stěžovatelka je naopak (dle svých tvrzení) potřebovala, a proto musela vydat dluhopisy, aby je získala zpět. Nabízí se tak otázka, proč tedy prostě nemohla peníze MVDr. Staňkovi stěžovatelka vyplatit později (třeba s tím, že by se odměna dále valorizovala, takže by na tom MVDr. Staněk netratil) Stěžovatelka uvádí pouze to, že odměna nemohla být vyplacena, pokud by to ohrozilo ekonomickou stabilitu společnosti. V roce 2012 výplata odměny ekonomickou stabilitu stěžovatelky neohrozila. To však ještě neznamená, že odměna být vyplacena musela. Dále stěžovatelka uvádí, že úhrada byla svobodným rozhodnutím zúčastněných osob. To je jistě pravda. Nijak to však tuto okolnost nevysvětluje ani nevyvrací pochybnosti o účelovosti daných transakcí. Uvedené platí tím spíše ve vztahu k hotovostnímu vkladu.

[34] *Stěžovatelka nevysvětlila hotovostní vklad.* Stěžovatelka nic neuvedla (a neuvádí ani v kasační stížnosti) k výplatě hotovostního vkladu MVDr. Staňkovi, přestože závěry žalovaného v žalobou napadeném rozhodnutí se týkají i něj. Není tak jasné, proč tyto peníze stěžovatelka MVDr. Staňkovi vyplácela. Součet hotovostního vkladu a stabilizační odměny (po zdanění a odvodech) činí částku zaplacenou za dluhopisy. Tato okolnost naznačuje, že stěžovatelka MVDr. Staňkovi tyto prostředky poskytla právě proto, aby za ně nakoupil dluhopisy.

[35] *Dluhopisy uhradil pouze MVDr. Staněk.* Částku za úpis veškerých dluhopisů stěžovatelce poukázal MVDr. Staněk. Ten tedy uhradil i dluhopisy, které upsal MVDr. Váhala. Stěžovatelka tuto skutečnost také nijak nevysvětluje. Ta přitom také naznačuje, že stěžovatelka fakticky zaplatila své vlastní dluhopisy (peníze poskytla MVDr. Staňkovi, a ten proto „zaplatil“ i dluhopisy, které upsal MVDr. Váhala).

[36] Stěžovatelka v kasační stížnosti naopak uvádí okolnosti, které mají vést k závěru, že vyplacení stabilizační odměny bylo ekonomicky zdůvodněné (jak již bylo výše uvedeno, hotovostnímu vkladu se nevěnuje).

[37] *Stěžovatelka si potřebovala udržet MVDr. Staňka jakožto zaměstnance.* Předně stěžovatelka argumentuje, že MVDr. Staněk byl žádaný zaměstnanec, kterému musela nabídnout dobré podmínky, aby nenastoupil ke konkurenci. To stěžovatelka doložila nabídkou, kterou měl MVDr. Staněk obdržet od jiné společnosti. Žalovaný k nabídce uvedl, že předložená zpráva není nabídkou zaměstnání, ale pouze oznámením o obdržení životopisu a nabídkou neformálního setkání. Nezpochybňoval však, že by vyplacení

stabilizační odměny mohlo být opodstatněné ze strany MVDr. V. (fyzické osoby), s nímž MVDr. Staněk uzavřel pracovní smlouvu. Zpochybňuje však opodstatněnost výplaty této odměny stěžovatelkou. MVDr. Staněk byl totiž společníkem a jednatelem stěžovatelky, a to již od jejího vzniku (odst. 92 rozhodnutí žalovaného; stěžovatelka tuto skutečnost nerozporovala). I v tomto ohledu soud musí se žalovaným souhlasit. Motivovat zaměstnance příslibem budoucí pracovněprávní odměny smysl dávat může. Takto však motivovat společníka a jednatele společnosti je přinejmenším zvláštní. Společník má právo na podíl na zisku společnosti, což je pochopitelně motivačním faktorem na úspěchu společnosti. Stěžovatelka nevysvětluje, proč přistoupila k takto nestandardní motivaci svého společníka a jednatele.

[38] *Podíl MVDr. Staňka na stěžovatelce nebyl poloviční.* Dále stěžovatelka uvádí, že podíl MVDr. Staňka na stěžovatelce není 50 %, ale pouze 38 %. MVDr. Staněk tedy tím, že dluhopisy nakoupil (nakoupil ve výsledku polovinu emitovaných dluhopisů), přišel o část peněz, které získal výplatou stabilizační odměny. Ani tyto skutečnosti však příliš pro vysvětlení stěžovatelky nesvědčí. Skutečnost, že MVDr. Staněk zaplatil veškeré emitované dluhopisy (i ty, které emitoval MVDr. Váhala), vede spíše k závěru, že mu stěžovatelka tyto peníze poskytla právě proto, aby nakoupil dluhopisy.

[39] *Stěžovatelka za stabilizační odměnu uhradila daň a související odvody.* Stěžovatelka dále argumentuje, že při výplatě stabilizační odměny musela uhradit daň z příjmu fyzických osob a odvody na sociální a zdravotní pojištění. Takto stěžovatelka zaplatila do státního rozpočtu miliony Kč. Pokud by se jednalo o účelovou, ryze „tokovou" transakci, jistě by zúčastněné osoby zvolily jinou variantu. Zaplacené daně a odvody je pak třeba při posuzování zneužití práva (které předpokládá daňové zvýhodnění) zohlednit a porovnat tyto platby s tvrzenou daňovou výhodou. Žalovaný k tomuto argumentu v rozhodnutí uvedl, že nezpochybňuje daňovou účinnost tohoto nákladu. Avšak ze všech souvisejících okolností plyne jasná souvislost výplaty této odměny s emisí dluhopisů. Z pohledu soudu lze argumentaci stěžovatelky do určité míry přisvědčit v tom, že zmíněné skutečnosti naznačují, že se mohlo jednat o ekonomicky opodstatněnou transakci. V některých dříve řešených případech (například rozsudek ve věci *KOH-I-NOOR*) společnost upisovatelům peníze poskytla půjčkou (byť nepřímo). V tomto je nyní řešený případ odlišný. Na stranu druhou tato skutečnost sama o sobě zneužití práva nevylučuje a představuje pouze jednu z dílčích otázek, kterou žalovaný při posouzení dané transakce jako zneužití práva hodnotil. Nejvyšší správní soud pak k tomu pro úplnost dodává, že pokud stěžovatelka chtěla peníze svým společníkům a jednatelům vyplatit, musely se tyto příjmy nějakým způsobem zdanit (pokud by se jednalo o podíl na zisku, danily by se tyto příjmy jako příjmy z kapitálového majetku dle § 8 zákona o daních z příjmů). Sazba daně by byla stejná, tedy 15 %. Stěžovatelka by sice nemusela hradit pojistné na sociální a zdravotní pojištění, ale tyto platby nebyly ve srovnání s částkami, které měla stěžovatelka na dani celkem ušetřit, zásadní. Navíc takto stěžovatelka mohla tyto náklady zohlednit při stanovení základu daně za daný rok, což pro ni rovněž znamenalo daňovou výhodu. Byť tedy tato okolnost může do určité míry zpochybňovat závěr o účelovosti této platby, tak jej nevylučuje.

III. 2) b) Alternativní zdroje financování a nabízení dluhopisů třetím osobám

[40] Další okruh okolností, které vedly k závěru o zneužití práva, se týkaly samotné emise dluhopisů. Konkrétně toho, zda stěžovatelka nemohla potřebné prostředky získat jiným způsobem a toho, zda byly dluhopisy nabízeny i třetím osobám.

[41] *Stěžovatelka měla k dispozici alternativní zdroje financování.* Žalovaný uvedl, že stěžovatelka měla dostatečné vlastní prostředky. V danou dobu měla dostatečný krátkodobý finanční majetek a měla rovněž pohledávku za svou dceřinou společností (SUNPEMA ENERGY s.r.o.) ve výši 65 milionů Kč. Již v roce 2012 se navíc stěžovatelka rozhodla tuto společnost prodat. Mohla proto počítat i s kupní cenou za tuto společnost či s nerozděleným ziskem této společnosti (21 milionů Kč). Stěžovatelka tyto závěry rozporuje a uvádí důvody, proč pro ni bylo financování z cizích zdrojů výhodnější. Tvrdí, že vyvážela zboží do Ruska a na Ukrajinu, a proto byla vystavena riziku, že zboží nebude řádně uhrazeno. Z opatrnosti proto držela na účtech dostatečnou hotovost. Navíc v danou dobu zvažovala akvizici konkurenční společnosti, což by pro ni znamenalo výdaj ve výši cca 100-150 milionů Kč. Stěžovatelka poukazuje na to, že financování z cizích zdrojů je běžné a legitimní. Zákonodárce úročené cizí zdroje dokonce formou daňového zvýhodnění upřednostňuje. Není pak povinností daňového subjektu postupovat tak, aby svou daňovou povinnost zvyšoval. Nejvyšší správní soud tyto (žalovaným tvrzené) okolnosti nepovažuje za příliš vypovídající. Dostatečnost vlastních financí by mohla vést k závěru o tom, že stěžovatelka dluhopisy vydat nepotřebovala, a učinila tak pouze z daňových účelů. Nicméně takovému závěru by muselo odpovídat detailnější posouzení finanční situace stěžovatelky ze strany žalovaného. Bez tohoto detailnějšího posouzení nelze z této skutečnosti samo o sobě příliš dovozovat. Z hlediska soudního přezkumu je nicméně podstatné, že tak žalovaný ani nečiní a danou skutečnost uvádí jako jeden z více důvodů, proč není stěžovatelčino vysvětlení emise důvěryhodné.

[42] *Dluhopisy upsali pouze jednatelé a společníci stěžovatelky.* Žalovaný své závěry postavil mimo jiné na tom, že dluhopisy upsali pouze jednatelé a společníci stěžovatelky (MVDr. Staněk a MVDr. Váhala). Jednalo se tedy o transakce mezi spojenými osobami. Stěžovatelka to rozporuje s tím, že dluhopisy nabízela i Ing. H., což doložila jeho čestným prohlášením. Soud souhlasí s žalovaným, že uvedená skutečnost jeho závěry nemůže zpochybnit, právě naopak svědčí o zneužití práva. Zapadá do popsaného scénáře, podle nějž byly dluhopisy využity k umělému zvýšení nákladů stěžovatelky. Argumentace stěžovatelky, že dluhopisy byly nabízeny i Ing. H., tento závěr nevyvrací. Za prvé k úpisu ze strany Ing. H. nedošlo. Za druhé i pokud by k němu došlo, neměnilo by to nijak povahu úpisu ze strany MVDr. Staňka a MVDr. Váhaly. Pokud by k úpisu dluhopisů Ing. H. použil vlastní prostředky, a stěžovatelka by tedy tímto způsobem získala dodatečné prostředky, bylo by posouzení této části transakce jiné než posouzení provedeného úpisu dluhopisů. Stěžovatelka však mohla kombinovat i skutečný úpis dluhopisů (za nějž by skutečně obdržela od třetích osob finance) a úpis dluhopisů provedený jen za účelem daňového zvýhodnění. Tedy skutečnost, že byly dluhopisy nabídnuty Ing. H., zneužití práva nevyvrací. A naopak skutečnost, že dluhopisy upsali jen jednatelé a společníci stěžovatelky, závěru o zneužití práva svědčí.

III. 2) c) Podnikatelský záměr a potřeba financí

[43] Další okolnosti svědčící závěru, že emise dluhopisů nebyla ekonomicky opodstatněná, spočívaly dle žalovaného v tom, že stěžovatelka neměla podnikatelský záměr,

na nějž by musela bezprostředně vynakládat finanční prostředky. Stěžovatelka oproti tomu argumentovala, že záměr spočíval ve vybudování dálničního a informačního centra u nového sjezdu z D1.

[44] *V danou dobu nebyl schválen územní plán, který by uskutečnění podnikatelského záměru umožňoval.* Žalovaný své závěry stavěl mimo jiné na tom, že v době emise dluhopisů nebyl vydán ani územní plán, který by umožňoval záměr provést. Stěžovatelka k tomuto uváděla, že se o změnu územního plánu snažila. V roce 2015 o změnu územního plánu požádala. V roce 2018 pak starosta obce prohlásil, že obec již několik let nový územní plán připravuje. V kasační stížnosti stěžovatelka především argumentuje, že prostředky potřebovala již před schválením územního plánu (viz níže). Kasační soud v tomto ohledu nepovažuje neexistenci územního plánu za rozhodující. Se stěžovatelkou lze souhlasit v tom, že i před změnou územního plánu si může developerský projekt vyžádat finanční prostředky. Na stranu druhou skutečnost, že v danou dobu (ale ani v následujících letech) nebyl potřebný územní plán schválen, naznačuje menší spojitost uskutečněné emise s tvrzeným projektem. Ze samotné této skutečnosti však zneužití práva neplyne. Žalovaný ale ani ze samotné této skutečnosti zneužití práva nedovozoval. Neexistence územního plánu byla pouze jednou ze skutkových okolností, které potvrzovaly závěr o zneužití práva, a naopak nepodporovaly vysvětlení stěžovatelky.

[45] *V danou dobu stěžovatelka nepotřebovala k uskutečňování záměru prostředky z emise dluhopisů.* Žalovaný dále uvedl, že stěžovatelka ani prostředky získané emisí bezprostředně nevyužila. V roce 2013 a 2014 na projekt použila jen necelé 2 miliony Kč. Stěžovatelka tedy dle žalovaného pouze účelově spojuje emisi dluhopisů s nesouvisejícím podnikatelským záměrem. Stěžovatelka naopak argumentuje, že již v danou dobu bylo jisté, že projekt bude možné uskutečnit. Stěžovatelka musela jednat včas a s dostatečným předstihem, aby vykoupila pozemky za výhodné ceny. Kasační soud souhlasí s žalovaným, že tyto okolnosti ukazují ekonomickou neopodstatněnost emise dluhopisů. Soud samozřejmě nerozporuje argument stěžovatelky, že pozemky je nutné vykoupit s dostatečným předstihem. Nicméně pokud stěžovatelka v letech 2013-2014 potřebovala na projekt necelé 2 miliony Kč, tak tyto výdaje emisi dluhopisů v hodnotě 20 milionů skutečně neodůvodňují. Soud rozumí, že často může v plánovaných projektech docházet ke změnám či zdržením. Avšak rozdíl mezi získanou a využitou částkou je v tomto případě tak zásadní, že by se muselo jednat o skutečně mimořádné a nepředvídatelné překážky či změny projektu. Stěžovatelka žádné takové nepopisuje. Tedy stěžovatelka nijak nevysvětluje, proč se její odhad tak zásadně lišil od následného vývoje projektu. Obecně pak stěžovatelka ani nevysvětlila, jak došla k tomu, že na projekt potřebovala zrovna 20 milionů Kč. Lze přitom předpokládat, že pokud podnikatel přistoupí k takto významnému zadlužení (za nějž musí každý rok hradit příslušné úroky), má konkrétní představu, jaké prostředky bude potřebovat. Stěžovatelka prezentovala pouze možný budoucí projekt, na nějž fakticky žádné dodatečné prostředky nepotřebovala. Tyto okolnosti tedy podporují závěr žalovaného, že emise dluhopisů s daným projektem nesouvisela.

III. 2) d) Celkové vyhodnocení zneužití práva

[46] Jak již soud výše uvedl, za nejdůležitější okolnost považuje výplatu stabilizační odměny a hotovostního vkladu. Závěr žalovaného, že stěžovatelka stabilizační odměnu a hotovostní vklad MVDr. Staňkovi vyplatila proto, aby ten za tyto prostředky nakoupil

emitované dluhopisy (nikoliv proto, že by plnila svou skutečnou pracovněprávní povinnost), je shora uvedenými skutečnostmi prokázán v souladu s požadavky uvedené judikatury dostatečně. Za rozhodující považuje soud především následující: (a) pracovní poměr měl MVDr. Staněk uzavřít s MVDr. Váhalou, nikoliv se stěžovatelkou; (b) MVDr. Staněk byl společníkem a jednatelem stěžovatelky, motivovat ho vysokou pracovně právní odměnou je tak značně nestandardní a stěžovatelka nevysvětlila, proč k tomuto přistoupila; (c) MVDr. Staněk uhradil veškeré emitované dluhopisy (tedy i dluhopisy, které upsal MVDr. Váhala); (d) stěžovatelka ani netvrdí, že by měla povinnost odměnu MVDr. Staňkovi uhradit zrovna v roce 2012, není tak jasné, proč k výplatě odměny přistoupila zrovna v době, kdy výplata této odměny znamenala, že se musela významně zadlužit; a (e) stěžovatelka MVDr. Staňkovi poskytla hotovostní vklad (rovněž nijak nevysvětlený), čímž pokryla celou částku odpovídající veškerým výdajům na pořízení dluhopisů.

[47] Prokázáním těchto skutečností žalovaný unesl důkazní břemeno, tedy prokázal, že výplata stabilizační odměny a hotovostního vkladu nebyla ekonomicky opodstatněná. Stěžovatelka by za této procesní situace mohla uvedené skutečnosti vysvětlit a závěry žalovaného vyvrátit. To však neučinila. Z relevantních argumentů stěžovatelka pouze poukázala na to, že stabilizační odměnu zdanila a uhradila odvody. Z důvodů uvedených v odst. [39] však tento argument závěry žalovaného nevyvrací.

[48] Ostatní řešené okolnosti již soud považuje za méně důležité. Samotná skutečnost, že stěžovatelka nemusela stabilizační odměnu a hotovostní vklad MVDr. Staňkovi vyplácet, totiž vede k závěru o ekonomické neopodstatněnosti řešených transakcí. Jelikož stěžovatelka nemusela prostředky vyplácet, nemusela je ani následně (výměnou za úrok) získávat zpět. Nicméně i ostatní okolnosti spíše podporují závěry žalovaného. Stěžovatelka emitovala dluhopisy za 20 milionů Kč, avšak v následujících letech potřebovala podstatně nižší částku. Tuto nižší částku mohla stěžovatelka bez problémů vynaložit i ze svých zdrojů, fakticky tedy ani financování z cizích zdrojů nepotřebovala. Celkově pak byl projekt, na nějž finance získávala, spíše ve stádiu plánování. Z ničeho neplyne, že by tento projekt s emisí dluhopisů blíže souvisel.

III. 3) Neprovedení výslechů svědků

[49] Z pohledu výše popsaného skutkového stavu přistoupil soud k posouzení navazujících námitek stěžovatelky ohledně neprovedených výslechů svědků. V obecné rovině dává soud stěžovatelce za pravdu v tom, že v případě tvrzeného zneužití práva je třeba přistupovat k návrhům daňových subjektů na provedení důkazů vstřícně. Jedná se totiž o případy citlivé na hodnocení skutkových okolností. Je proto třeba umožnit daňovému subjektu, aby svůj postup vysvětlil a vyvrátil pochybnosti daňových orgánů. Rozhodně nelze postupovat tak, že daňový orgán zjistí určité podezřelé okolnosti a odmítne další dokazování s tím, že věc již dostatečně prokázal. Jak bylo totiž vysvětleno výše v bodě [28], i pokud daňový orgán zneužití práva prokáže, stále může daňový subjekt skutkové okolnosti vysvětlit a pochybnosti vyvrátit. Daňový subjekt tedy musí dostat příležitost tak učinit. Z tohoto (přísného) pohledu proto soud posuzoval, zda žalovaný dostatečně neprovedení výslechů svědků odůvodnil. V kasační stížnosti stěžovatelka napadá neprovedení výslechu dvou svědků: MgA. J. S. a Ing. V. S.

[50] MgA. S. měl vypovídat k projektu, na nějž měly být prostředky z emise dluhopisů použity. Mělo se jednat se o jednu z hlavních osob stojících za samotným projektem. Vyvrátit měl pochybnosti ohledně existence projektu. Žalovaný k této výpovědi uvedl, že by byla nadbytečná. I pokud by totiž stěžovatelka měla jasný plán projektu, nebyl tento vzhledem k neexistenci územního plánu uskutečnitelný, a stěžovatelka pro něj proto nemusela shromažďovat finance. Takové odůvodnění dle Nejvyššího správního soudu ještě obstojí, jakkoliv by z výše uvedených důvodů bylo vhodnější za této situace výslech provést. Nicméně rozhodující je, že nyní řešená věc nestojí na neexistenci či výhradách proti projektu stěžovatelky. Jak plyne z výše uvedeného, klíčovým východiskem bylo, že emisí dluhopisů stěžovatelka žádné finance nezískala. Parametry jejího projektu na tomto závěru nemohly nic změnit. Co se týče projektu, tak u něj bylo spíše důležité, že na něj stěžovatelka v danou dobu nepotřebovala vynakládat žádné významnější prostředky. Žalovaný nezpochybňoval, že by nějaký projekt stěžovatelky existoval, ale spíše to, že tento projekt vyžadoval emisi dluhopisů. Samotné detaily projektu tedy pro věc rozhodné nebyly. Za této situace tedy byla samotná existence projektu dálničního a informačního centra u nového sjezdu z D1 nesporná a výslech MgA. S. ohledně této okolnosti by byl nadbytečný.

[51] Ing. S. měl vypovídat k finanční situaci stěžovatelky. Konkrétně měl vysvětlit, proč stěžovatelka zvolila právě financování z cizích zdrojů ve formě emise dluhopisů. Žalovaný k tomuto návrhu uvedl, že dané skutečnosti neměly na věc žádný vliv, protože stěžovatelka emisi dluhopisů žádné cizí zdroje nezískala. Emisí dluhopisů totiž nedošlo k externímu financování, ale pouze k vrácení prostředků vyplacených jako stabilizační odměna. Soud se s odůvodněním žalovaného i zde ztotožňuje. Pro věc nebylo rozhodující, zda se financování z cizích zdrojů vyplatilo za situace, kdy k takovému financování fakticky nedošlo.

[52] Nejvyšší správní soud proto neshledal, že by správní orgány pochybily, když neprovedly navržené výslechy svědků, a ani v tomto ohledu tedy kasační námitky důvodnými neshledal.

III. 4) Odlišnosti od dosud řešených případů korunových dluhopisů

[53] Závěrem stěžovatelka popisuje řadu odlišností, které má nyní projednávaná věc vykazovat od případů řešených dosavadní judikaturou. K tomu je nutné předně poznamenat, že je přirozené, že se jednotlivé případy zneužití práva od sebe liší. Stanovením přesných pravidel (tedy, že se o zneužití právo jedná, jen pokud jsou dány konkrétní skutkové okolnosti) by zneužití práva ztratilo smysl (rozsudek NSS z 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004-48, 869/2006 Sb. NSS). Nicméně soud rozumí tomu, že stěžovatelka zamýšlí na odlišnostech od předchozích případů ukázat, proč se v tomto případě o zneužití práva nejednalo. Soud se tedy k jednotlivým tvrzeným odlišnostem postupně vyjadřuje.

[54] Za prvé stěžovatelka argumentuje, že ve většině dosavadních případů nedošlo k faktické úhradě emitovaných dluhopisů. Zpravidla strany kupní cenu za dluhopisy započetly na fiktivní dluh emitenta vůči upisovateli. Stěžovatelce je třeba dát za pravdu v tom, že toto se v nyní řešené věci nestalo. Je však nutné se zabývat tím, proč je tato okolnost důležitá. Důležitá je proto, že v takovém případě (úhrada skrze zápočet na fiktivní dluh emitenta) nedojde k naplnění ekonomické smyslu emise dluhopisů. Dluhopisy totiž mají sloužit k tomu, že emitent získá nějaké dodatečné finance (rozsudek ve věci *KOH-I-NOOR*, odst. 31). Pokud žádné finance nezíská a pouze zanikne fiktivní dluh, nemá emise

dluhopisů žádný ekonomický smysl (zůstává pouze smysl daňový). To stejné se však stalo i v nyní řešené věci. V ní sice nedošlo k zániku dluhu zápočtem, ale stěžovatelka předně prostředky MVDr. Staňkovi vyplatila, aby je následně obdržela emisí zpět. Také tedy žádné finance nezískala; prostředky pouze „protekly" skrze jednatele a společníka stěžovatelky. V tomto ohledu je tedy nyní řešená věc v základu podobná dříve řešeným případům. Nakonec podobným způsobem provedení transakce se správní soudy zabývaly ve věci *VODASERVIS* (rozsudek NSS čj. 1 Afs 103/2022-36; rozsudek Krajského soudu v Brně čj. 30 Af 43/2020-78; ústavní stížnost Ústavní soud odmítl pro zjevnou neopodstatněnost v usnesení sp. zn. IV.ÚS 3214/22). V odkazované věci také emitent prvně prostředky vyplatil jako mzdu (mimo jiné) svým společníkům a jednatelům (kteří byli současně zaměstnanci) a ti následně za tyto prostředky nakoupili dluhopisy.

[55] Za druhé stěžovatelka argumentuje, že v dosud řešených případech byly dluhopisy upsány osobami blízkými (jednateli či společníky emitenta), a to bez veřejné nabídky. Stěžovatelka však dluhopisy nabídla i třetí osobě (Ing. H.). Navíc byť dluhopisy upsaly osoby spojené se stěžovatelkou, nemělo to vliv na podmínky emise. MVDr. Staněk pak k úhradě dluhopisů použil zdaněné prostředky. Soud k této argumentaci uvádí, že ani v tomto ohledu není nyní řešený případ od předchozí judikatury odlišný. Veřejnou nabídkou dluhopisů se již soud zabýval výše v odst. [42]. Lze zde uvést tolik, že soud řeší pouze úpis dluhopisů, k němuž došlo (nikoliv úpis, k němuž potenciálně dojít mohlo). Veškeré dluhopisy upsaly osoby se stěžovatelkou spojené (její jednatelé a společníci). Nyní řešená věc je tak v tomto ohledu totožná s odkazovanými rozhodnutími. Co se týče tvrzené absence neobvyklých podmínek, považuje soud za „neobvyklé" především to, že dluhopisy fakticky upisovatelům zaplatila stěžovatelka. Tvrzení, že za této situace nemělo zapojení spojených osob do transakce na její průběh vliv, již z tohoto důvodu neobstojí. Ve zbytku soud odkazuje na vypořádání ostatních námitek stěžovatelky výše.

[56] Za třetí stěžovatelka argumentuje, že v odkazovaných případech nebyly finance získané emisí fakticky pro deklarovaný účel emise použity. Ani v tomto ohledu však řešená věc odlišná není. Jak bylo výše vysvětleno, stěžovatelka v nejbližším období použila zlomek financí, které měly údajně k uskutečnění projektu sloužit.

[57] Stěžovatelkou poukazované okolnosti tedy spíše ukazují, že nyní řešená věc je v podstatných rysech s dosavadní judikaturou shodná. Liší se jen dílčí okolnosti, konkrétní technické drobnosti či provedení jednotlivých transakcí. Podstata je ale stejná. Společnost emituje korunové dluhopisy, které však sama nějakým způsobem uhradí. Nezíská tak emisí žádné finance, ale pouze zatíží své náklady úrokem. Vyplacený úrok pak držitelé dluhopisů již nemusí danit. K tomu přesně v nyní řešené věci došlo a takový postup představuje zneužití práva.

IV. Závěr a náklady řízení

[58] Kasační stížnost není s ohledem na výše uvedené důvodná, a Nejvyšší správní soud ji proto dle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[59] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec úřední

činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 18. září 2023

Milan Podhrázký
předseda senátu